

NOTA DE FUNDAMENTARE
la proiectul hotărârii Guvernului cu privire la prestarea serviciilor de reabilitare profesională
(reglementarea serviciilor de reabilitare profesională pentru integrarea în muncă a persoanelor cu dizabilități)

1. Denumirea sau numele autorului și, după caz, a/al participanților la elaborarea proiectului actului normativ

Proiectul hotărârii Guvernului cu privire la prestarea serviciilor de reabilitare profesională (*reglementarea serviciilor de reabilitare profesională pentru integrarea în muncă a persoanelor cu dizabilități*) a fost elaborat de către Ministerul Muncii și Protecției Sociale.

2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului actului normativ

2.1. Temeiul legal sau, după caz, sursa proiectului actului normativ

Elaborarea proiectului actului normativ are la bază angajamentele asumate de Republica Moldova în contextul procesului de aderare la Uniunea Europeană și implementarea reformelor structurale prevăzute în documentele strategice naționale și europene.

Astfel, în contextul aderării la Uniunea Europeană, Republica Moldova avansează în implementarea *Agendei de reforme Planului de creștere economică al UE pentru anii 2025 - 2027, aprobat prin Hotărârea Guvernului 260/2025*, care stabilește un program cuprinzător de reforme pentru consolidarea creșterii economice și a coeziunii sociale. În cadrul *Pilonului 4 – Capitalul social, Reforma 4.10* vizează îmbunătățirea calității și accesibilității serviciilor sociale, inclusiv prin actualizarea și uniformizarea standardelor minime de calitate în domeniul asistenței sociale, în vederea răspunsului adecvat la necesitățile populației.

Elaborarea proiectului respectiv derivă și din măsurile stabilite în:

- *Planul național de acțiuni pentru aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană pentru anii 2025–2029*, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 306/2025, Capitolul 19 „Politica socială și a muncii”, privind accesul la servicii de îngrijire pe termen lung de înaltă calitate și accesibile financiar;

- *Foaia de parcurs privind „Statul de drept” (criteriu de referință în procesul de aderare a Republicii Moldova la Uniunea Europeană), aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 275/2025*, Capitolul 23. „Sistem judiciar și drepturi fundamentale”, Drepturi fundamentale, Acțiunea 10. Drepturile persoanelor cu dizabilități asigurate.

La nivel internațional și european, temeiurile juridice și de politici relevante sunt reprezentate de:

- *Pilonul European al Drepturilor Sociale (2017/C 428/09)*, care asigură prevederi privind dreptul fiecărei persoane la servicii sociale de calitate, sprijin pentru incluziune și condiții echitabile de muncă;

- *Strategia Europeană privind drepturile persoanelor cu dizabilități 2021–2030*, care promovează autonomia, participarea activă și accesul egal la servicii și sprijin comunitar;

- *Convenția Organizației Națiunilor Unite privind drepturile persoanelor cu dizabilități (2007)*, ratificată de Republica Moldova, care obligă statele părți să asigure măsuri legislative și administrative pentru respectarea deplină a drepturilor persoanelor cu dizabilități, inclusiv prin furnizarea de servicii sociale accesibile, personalizate și de calitate.

Prin urmare, ajustarea cadrului normativ în domeniul serviciilor de reabilitare profesională este justificată de necesitatea alinierii legislației naționale la politicile și standardele europene relevante, asigurând coerența și compatibilitatea sistemului național de servicii sociale cu principiile și valorile Uniunii Europene, în special în domeniul protecției sociale, incluziunii și drepturilor fundamentale ale persoanelor cu dizabilități. Ajustarea cadrului normativ al serviciilor de reabilitare profesională este argumentată de necesitatea alinierii legislației naționale la cadrul de politici relevante pe domeniul social al Uniunii Europene.

2.2. Descrierea situației actuale și a problemelor care impun intervenția, inclusiv a cadrului normativ aplicabil și a deficiențelor/lacunelor normative

Contextual ratificării Convenției ONU privind drepturile persoanelor cu dizabilități, Republica Moldova a adoptat Legea nr. 60/2012 privind incluziunea socială a persoanelor cu dizabilități, care garantează dreptul persoanelor cu dizabilități de a fi plasat în câmpul muncii fără discriminare, respectând prevederile legislației, contextual este reglementat dreptul persoanelor cu dizabilități de a beneficia, de servicii de reabilitare profesională, în scopul restabilirii sau compensării capacității de muncă și asigurării integrării socio-profesionale.

Sistemul național social, inclusiv Serviciul de reabilitare profesională, necesită o reconceptualizare strategică, în conformitate cu principiile Pilonului European al Drepturilor Sociale, în special principiile 17 și 18, precum și cu Recomandarea Consiliului Uniunii Europene privind accesul la servicii de îngrijire pe termen lung de înaltă calitate și accesibile din punct de vedere financiar.

În pofida progreselor realizate în domeniul social, Republica Moldova continuă să se confrunte cu provocări în asigurarea unor servicii de reabilitare accesibile, durabile și de înaltă calitate, care să răspundă eficient nevoilor diverselor categorii de beneficiari.

Cadrul normativ existent în domeniul reabilitării profesională nu este **pe deplin aliniat principiilor și standardelor europene**. Situația generează neuniformitate în aplicarea prevederilor legale și limitează capacitatea instituțiilor responsabile de a asigura servicii conforme cu cerințele actuale ale societății și cu angajamentele internaționale asumate de Republica Moldova.

Totodată, **lipsa unui sistem coerent de standarde minime de calitate**, determină discrepanțe între nivelurile de prestare a serviciilor de reabilitare profesională, afectând transparența, monitorizarea și evaluarea eficienței acestora.

De asemenea, se constată capacități instituționale și profesionale limitate în rândul personalului din domeniul social/medical, **lipsa unor programe sistematice de instruire și supervizare**, precum și dificultăți în **asigurarea unei acoperiri teritoriale echitabile a serviciilor**, în special pentru persoanele cu dizabilități la nivel teritorial.

3. Obiectivele urmărite și soluțiile propuse

3.1. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi.

Pentru integrarea în reglementările naționale ale serviciilor de reabilitare profesională, proiectul este fundamentat de bază pe principiile Pilonului European al Drepturilor Sociale și Recomandarea Consiliului Uniunii Europene privind accesul la servicii de îngrijire pe termen lung, **care stabilesc următoarele orientări de bază:**

- 1) Respectarea demnității umane, autonomiei și participării active a persoanelor cu dizabilități în toate aspectele vieții sociale și economice (Principiul 17);**
- 2) Accesul universal și echitabil la servicii de reabilitare profesională pe termen lung, de înaltă calitate și accesibile (Principiul 18);**
- 3) Promovarea incluziunii sociale, a vieții independente și a participării în comunitate, prin servicii de reabilitare/sprijin personalizate și adaptate nevoilor individuale (Principiul 19);**

Aceste principii stau la baza elaborării Regulamentului privind prestarea serviciilor de reabilitare profesională și a Standardelor minime de calitate, în scopul asigurării calității, accesibilității și orientării serviciilor către persoană, în conformitate cu standardele Uniunii Europene, precum și al facilitării încadrării persoanelor cu dizabilități pe piața muncii, prin recuperarea și compensarea capacităților funcționale și profesionale, în vederea realizării incluziunii socio-profesionale durabile.

În condițiile menționate, în scopul asigurării unui sistem modern, coerent și eficient, aliniat normelor și bunelor practici europene, precum și cerințelor prevăzute de Pilonul European al Drepturilor Sociale și Strategia Europeană privind drepturile persoanelor cu dizabilități 2021–2030, se impune elaborarea unei hotărâri a Guvernului și abrogarea Hotărârii Guvernului nr. 272/2017 cu privire la prestarea serviciilor de reabilitare profesională în cadrul Centrului Republican Experimental Protezare, Ortopedie și Reabilitare.

Modificarea reglementării serviciului de reabilitare profesională pentru persoanele cu dizabilități este esențială pentru facilitarea integrării și participării active a persoanelor cu dizabilități pe piața muncii, promovând drepturile lor fundamentale la autonomie, acces egal și incluziune socială.

Prin reglementarea procesului de reabilitare profesională se va asigura:

- evaluarea și dezvoltarea capacității de muncă, în conformitate cu standardele internaționale și necesitățile individuale;
- continuarea sprijinului post-reabilitare pentru menținerea pe piața muncii;
- colaborarea extinsă cu agențiile teritoriale de asistență socială și subdiviziunile teritoriale pentru ocuparea forței de muncă, inclusiv angajatori, pentru a garanta identificarea potențialilor beneficiari de reabilitare profesională, evidența acestora, inserția, integrarea și menținerea pe piața muncii;
- adaptarea serviciilor de reabilitare profesională la necesitățile individuale ale persoanelor cu dizabilități.

Aceste reglementări vor contribui la implementarea completă a principiilor de incluziune socială și integrare profesională promovate de cadrul de reglementare internațional și european, susținând astfel dezvoltarea unui sistem sustenabil și integrator.

Proiectul va introduce o abordare centrată pe persoană în procesul reabilitării profesionale a tuturor persoanelor cu dizabilități, lărgind și spectrul de beneficiari (anterior serviciu accesibil doar persoanelor cu dizabilități locomotorii), procesul de reabilitare fiind unul continuu, cu servicii orientate spre capacitarea persoanelor pentru încadrare în câmpul muncii, autonomie și potențial profesional individual.

Totodată, proiectul reglementează Standarde minime de calitate și instituie indicatori de rezultat privind inserția profesională, menținerea locului de muncă, asigurând participarea activă a persoanei cu dizabilități în procesul decizional și garantând accesul egal și nediscriminatoriu la serviciile de reabilitare profesională.

Proiectul de hotărâre a Guvernului intră în vigoare la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

3.2. Opțiunile alternative analizate și motivele pentru care acestea nu au fost luate în considerare

Alte opțiuni alternative analizate nu au fost identificate.

4. Analiza impactului de reglementare

4.1. Impactul asupra sectorului public

Impactul asupra sectorului public include îmbunătățirea modului de reglementare și organizare a Serviciilor de reabilitare profesională, inclusiv a standardelor minime de calitate, care vor contribui la dezvoltarea acestora, în mod calitativ pentru persoanele cu dizabilități și conforme principiilor internaționale și europene.

4.2. Impactul financiar și argumentarea costurilor estimative

Implementarea proiectului respectiv nu implică/generează cheltuieli suplimentare celor care acoperă costurile serviciilor de reabilitare profesională, în vederea asigurării condițiilor necesare pentru utilizarea acestora de către toate persoanele cu dizabilități.

Implementarea proiectului notat se va limita la mijloacele financiare prevăzute anual în Legea bugetului de stat.

Prin promovarea proiectului hotărârii Guvernului în cauză, Ministerul Muncii și Protecției Sociale urmărește aprobarea doar a cadrului normativ necesar pentru asigurarea funcționării Serviciilor de reabilitare profesională și Standardelor minime de calitate, și nu solicită resurse financiare suplimentare, exercițiul care va fi realizat ulterior în procesul de elaborare a Cadrului Bugetar de Cheltuieli pe Termen Mediu cu planificarea și solicitarea exactă a resurselor financiare pentru un număr concret de beneficiari în dependență de necesitatea identificată pentru fiecare beneficiar.

Ținând cont de cele expuse, aprobarea proiectului hotărârii Guvernului nu va implica costuri suplimentare din Bugetul de stat, iar resursele financiare necesare pentru implementarea acestuia vor fi estimate ulterior, resurse care de altfel, vor fi coordonate cu Ministerul Finanțelor în procesul de planificare bugetară.

4.3. Impactul asupra sectorului privat

Stabilirea în sarcina prestatorilor privați de servicii de reabilitare profesională de a respecta reglementările de organizare și funcționare al standardelor minime de calitate.

Subsidiar, promovarea proiectului respectiv va prezenta o oportunitate pentru sectorul privat de a dezvolta servicii de reabilitare profesionale în cooperare cu sectorul asociativ și instituțiile publice, prin care se va contribui la extinderea serviciilor de reabilitare profesională pentru un spectru mai larg de beneficiari.

4.4. Impactul social

Implementarea proiectului va avea un impact pozitiv direct asupra incluziunii sociale a persoanelor cu dizabilități, prin reabilitarea profesională, sporirea accesului acestora la servicii de calitate, adaptate nevoilor individuale și conforme cu standardele internaționale și europene în materie.

Măsurile propuse în cadrul proiectului sunt orientate spre consolidarea cadrului normativ și instituțional al serviciilor de reabilitare profesională, prin îmbunătățirea proceselor de reglementare a standardelor minime de calitate.

Aceste acțiuni vor contribui la dezvoltarea unei rețele de servicii de reabilitare calitative, accesibile și durabile, care să răspundă principiilor Pilonului European al Drepturilor Sociale, în special celor privind incluziunea socială, egalitatea de șanse și dreptul persoanelor cu dizabilități de a fi încadrați în câmpul muncii și de a participa pe deplin la toate domeniile vieții.

4.4.1. Impactul asupra datelor cu caracter personal

Implementarea proiectului respectiv nu prevede impact asupra datelor cu caracter personal. Sistemele Informaționale sunt protejate și securizate.

4.4.2. Impactul asupra echității și egalității de gen

Implementarea proiectului respectiv nu prevede impact asupra echității și egalității de gen.

4.5. Impactul asupra mediului

Implementarea proiectului respectiv nu prevede impact asupra mediului.

4.6. Alte impacturi și informații relevante

Implementarea proiectului respectiv nu prevede alte impacturi și informații relevante.

5. Compatibilitatea proiectului actului normativ cu legislația UE

5.1. Măsuri normative necesare pentru transpunerea actelor juridice ale UE în legislația națională

5.2. Măsuri normative care urmăresc crearea cadrului juridic intern necesar pentru implementarea legislației UE

6. Avizarea și consultarea publică a proiectului actului normativ

În scopul respectării prevederilor Legii nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional, anunțul de inițiere a proiectului hotărârii de Guvern „*cu privire la prestarea serviciilor de reabilitare profesională (reglementarea serviciilor de reabilitare profesională pentru integrarea în muncă a persoanelor cu dizabilități)*” este plasat pe pagina web oficială a Ministerului Muncii și Protecției Sociale (www.social@gov.md), directoriul „Transparență”, link-ul de acces: https://particip.gov.md/ro/document/stages/*/15730

7. Concluziile expertizelor

Proiectul va fi supus expertizei juridice și anticorupție.

8. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ existent

Implementarea prevederilor proiectului nu necesită elaborarea sau modificarea altor acte normative.

9. Măsurile necesare pentru implementarea prevederilor proiectului actului normativ

Implementarea prevederilor proiectului respectiv nu implică costuri suplimentare/realizarea unor măsuri.

SECRETAR DE STAT

Vasile CUȘCA